

Sygn. akt III U 266/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Wojciech Paluch

Protokolant: st. sekr. sądowy Dorota Lichocka

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2019 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **A. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o ustalenie, że wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu na terenie Polski w okresie od dnia 1 września 2013 r. do dnia 28 lutego 2014 r.

na skutek **A. K.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 6 lutego 2019 r. nr (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od wnioskodawczyni A. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 266/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06.02.2019r. nr (...) na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6, art. 9 ust. 1a, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13.10.1998r., o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r. poz. 1778 ze zm.), art. 16 ust. 4 zd. 2 w związku z art. 6 pkt 1 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.U.E. (...) z 30.10.2009r. str. 1 z późn. zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, iż A. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od 01.09.2013r. do 28.02.2014r.

Organ rentowy argumentował, że pismem z dnia 16.10.2013r. ustalono dla wnioskodawczyni jako właściwe ustawodawstwo słowackie w okresie od 01.09.2013r. do 31.08.2014r. z uwagi na wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy słowackiego B. M.-S. (...), przy równoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce. Organ

rentowy podniósł, iż słowacka instytucja ubezpieczeniowa Oddział Svidnik w dniu 12.10.2015r. wydała postanowienie znak: (...) - (...) -SK o wyłączeniu A. K. z ubezpieczeń od 01.09.2013r. u pracodawcy B. M.-S. (...). Organ rentowy podkreślił, że zaskarżoną decyzją stwierdził podleganie A. K. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 01.09.2013r. do 28.02.2014r. z uwagi na fakt, iż w tym okresie dla wnioskodawczyni ma tymczasowo zastosowanie ustawodawstwo polskie – zgodnie z art. 16 ust. 4 zd. 2 w związku z art. 6 pkt. 1 b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2009.284.1, ze zm.).

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła A. K. zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, iż wnioskodawczyni nie jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek za okres wskazany w zaskarżonej decyzji, ewentualnie o zawieszenie postępowania sądowego do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie podlegania wnioskodawczyni ubezpieczeniom społecznym za sporny okres. Ubezpieczona wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu: z dokumentacji dotyczącej wnioskodawczyni zawartej w aktach organu rentowego na okoliczność ustalenie, iż w spornym okresie nie podlegała ona ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski; o zobowiązanie organu rentowego do przedłożenia decyzji stwierdzającej podleganie wnioskodawczyni ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie lub dowodu dokonania przez nią zgłoszenia do w/wym. ubezpieczeń oraz wnioski dowodowe szczegółowo wskazane w odwołaniu (k. 6 akt sądowych)

Odwołująca argumentowała, że nie została prawomocnie wyłączona z ubezpieczeń na terenie Słowacji za wskazany w decyzji okres, a zatem uprawomocnienie się zaskarżonej decyzji skutkowało będzie koniecznością odprowadzenia przez wnioskodawczynię składek na ubezpieczenia społeczne po raz kolejny za ten sam okres w różnych państwach. Podniosła, że takie działanie organu administracji wyczerpuje przesłanki określone w przepisach art. 58 § 1 i 2 kodeksu cywilnego. Stwierdziła, że powyższe działania organu zmierzają wprost do sytuacji niezgodnej z ustawą, w szczególności z przywołanymi przepisami art. 11 ust. 1 w związku z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Odwołująca podkreśliła, że zaskarżona decyzja jako przedwczesna winna być zmieniona poprzez stwierdzenie, że wnioskodawczyni nie jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek za sporne okresy. Wskazała, że w przypadku uwzględnienia przez Sąd powyższego roszczenia zasadnym stanie się zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie ustawodawstwa właściwego lub podlegania ubezpieczeniom społecznym. Odwołująca podniosła, że w Sprawozdaniu nr (...) z dnia 10.02.2014r. nt. „Swobodne przemieszczanie się osób” (...) Komisja jasno stwierdza, że brak formularza A1 nie oznacza braku podlegania pod ustawodawstwo państwa, które winno go wydać. Końcowo nadmieniła, że podważane jest ubezpieczenie w Słowacji mimo braku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości w firmach zatrudniających takie osoby

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Wnosił o zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy uzasadniał, że Słowacka instytucja w dniu 12.10.2015r. wydała decyzję nr (...) -SK wyłączającą wnioskodawczynię z ubezpieczeń społecznych od dnia 01.09.2013r. Do dnia wydania zaskarżonej decyzji brak jest informacji odnośnie jej prawomocności. Organ rentowy wskazał, że w/wym. postanowienie (pomimo braku prawomocności) określające sytuację ubezpieczeniową wnioskodawczyni będzie akceptowane przez organ rentowy tak długo, jak nie zostanie wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostało wydane. Organ rentowy podniósł, że w niniejszej sprawie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje fakt, iż wszczęte zostało postępowanie odwoławcze przed instytucją słowacką i pozostaje ono zawieszone, gdyż organ rentowy jest zobligowany do stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Organ rentowy podkreślił, że w przypadku zaistnienia rozbieżności w stanowiskach państw, instytucja zabezpieczenia społecznego (w tym przypadku ZUS) miejsca zamieszkania ubezpieczonego wydaje decyzję stwierdzającą tymczasowe podleganie ustawodawstwu tego kraju. Organ rentowy końcowo nadmienił, że

ewentualne pozytywne dla wnioskodawczynie rozstrzygnięcie powyższego sporu może stanowić podstawę do ustalenia, z mocy art. 83a ust. 3 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, że ustawodawstwo polskie nie jest dla wnioskodawczynie właściwe w związku z umową o pracę najemną na terenie Słowacji.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczynie A. K., urodzona (...) prowadzi w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą od 01.11.1993r. Wnioskodawczynie zawiesiła wykonywanie działalności w dniu 01.04.2018r.

Wnioskodawczynie w dniu 06.09.2013r. wystąpiła do organu rentowego z oświadczeniem dotyczącym całkowitego wyrejestrowania z ubezpieczenia w ZUS od dnia 01.09.2013r.

W dniu 09.10.2013r. wystąpiła do Zakładu ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w L. z wnioskiem o ustalenie właściwego ustawodawstwa. Jako załącznik do wniosku ubezpieczona dołączyła umowę o pracę z dnia 26.08.2013r. zawierającą zapisy o jej zatrudnieniu u pracodawcy: B. M.-S. (...) od dnia 01.09.2013r., na stanowisku doradca ds. reklamy i marketingu na terytorium Republiki Słowackiej.

Pismem z dnia 16.10.2013r. zostało ustalone dla A. K. tymczasowe ustawodawstwo słowackie w okresie od 01.09.2013r. do 31.08.2014r. w związku z podjętym zatrudnieniem na terytorium Słowacji u pracodawcy: B. M.-S. (...) przy równoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej na terytorium Polski. Jednocześnie organ rentowy pismem z tego samego dnia poinformował instytucję słowacką, że wobec ubezpieczonej we wskazanym powyżej okresie ustalił jako właściwe ustawodawstwo słowackie.

(...) Oddział Svidnik w dniu 12.10.2015r. wydała decyzję znak: (...)-(...)-SK o niepowstaniu zgodnie z prawodawstwem słowackim obowiązkowego ubezpieczenia społecznego A. K. od dnia 01.09.2013r. Od powyższej decyzji do Wydziału Środków Odwoławczych centrali Słowackiej Instytucji Zabezpieczenia (...) odwołała się wnioskodawczynie oraz jej słowacki pracodawca B. M.-S. (...). (...), na mocy postanowienia nr (...)-(...)-BA z dnia 23.11.2015r. zawiesiła postępowanie odwoławcze. Do dnia wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego decyzja (...) Oddział Svidnik nie uzyskała atrybutu prawomocności.

Ubezpieczona dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 01.03.2014r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wszczął postępowanie administracyjne pismem z dnia 07.12.2018r. w sprawie ustalenia ustawodawstwa właściwego dla A. K. w okresie od 01.09.2013r. do 28.02.2014r.

Pismem z dnia 14.01.2019r. (...) Oddział w R. poinformował, że zakończył postępowanie.

/Dowód: - dokumenty zawarte w aktach ZUS dot. wnioskodawcy/.

Na rozprawie w dniu 21.05.2019r. Sąd postanowił oddalić wnioski dowodowe zgłoszone w odwołaniu (k. 3 akt sprawy pkt b oraz k. 6 akt sprawy pkt 1-3) jako zmierzające do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania. W ocenie Sądu powyższe wnioski jawią się jako nieprzydatne do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do wniosku o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie podlegania wnioskodawczynie ubezpieczeniom społecznym na terenie Słowacji w spornym okresie Sąd zważył, że ubezpieczona postanowieniem Słowackiej Instytucji Zabezpieczenia (...) została wyłączona z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego zgodnie z ustawodawstwem słowackim od dnia 01.09.2013r.; ubezpieczona nie uzyskała dokumentu A1 stwierdzającego podleganie ustawodawstwu słowackiemu w spornym okresie. Postanowienie powyższe jest nieprawomocne, odwołująca A. K. oraz jej pracodawca zainicjowali postępowanie odwoławcze przez organami słowackimi. Postępowanie odwoławcze na mocy decyzji (...) zostało zawieszono. W kompetencjach Sądu

polskiego nie leży możliwość weryfikowania zasadności zawieszenia postępowania przez instytucję słowacką. Nie ma zatem podstaw do zawieszenia postępowania przed Sądem polskim.

Okoliczności faktyczne nie były kwestionowane przez strony. Strony różnią się jedynie oceną prawną bezspornie ustalonych okoliczności faktycznych. Treść pism wytworzonych przez polski organ rentowy oraz słowacką instytucję ubezpieczeniową nie była kwestionowana. Tym samym rolą Sądu orzekającego było rozstrzygnięcie sporu prawnego zawisłego pomiędzy stronami.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia właściwego dla A. K. ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych w okresie od 01.09.2013r. do 28.02.2014r. Zaskarżoną decyzją organ stwierdził, że w powyższym okresie wobec ubezpieczonego w zakresie zabezpieczenia społecznego ma zastosowanie ustawodawstwo polskie.

Zgodnie z treścią art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/04 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Natomiast art. 14 ust. 5b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2009.284.1, ze zm.) dodany z dniem 28.06.2012r. stanowi, że praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 powołanego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. osoby, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe, zobowiązane są do przekazania instytucji właściwej informacji, dokumentów lub dowodów potwierdzających niezbędne dla ustalenia ich sytuacji lub sytuacji ich rodzin, do ustalenia lub utrzymania ich praw i obowiązków oraz do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa oraz wynikających z niego obowiązków tych osób.

Przepis art. 16 powołanego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009r. stanowi zaś:

1. osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

2. wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu.

3. tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

4. w przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej

lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego.

5. instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego.

6. jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej.

Natomiast zgodnie z art. 6 pkt lb rozporządzenia 987/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr (...) z dnia 16 września 2009 r. w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami dwóch lub więcej państw członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa, zainteresowany tymczasowo podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, jeżeli zainteresowany wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w dwóch lub więcej państwach członkowskich i wykonuje część swej pracy lub prac w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub w przypadku gdy osoba ta nie wykonuje pracy najemnej ani pracy na własny rachunek.

Zdaniem Sądu zawarte w odwołaniu zarzuty wnioskodawczyni dotyczące naruszenia przez organ rentowy przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego oraz przepisów k.c. okazały się bezzasadne.

Wnioskodawczyni prowadzi w Polsce działalność gospodarczą od 01.11.1993r.

W związku z tym, że wnioskodawczyni złożyła wniosek o ustalenie właściwego ustawodawstwa, organ rentowy ustalił dla A. K. ustawodawstwo słowackie od dnia 01.09.2013r. z uwagi na jej zatrudnienie u pracodawcy – B. M.-S. (...), przy równoczesnym prowadzeniu w Polsce działalności gospodarczej.

(...) Oddział Svidnik w dniu 12.10.2015r. wydała decyzję znak: (...)-(...)-SK o niepowstaniu zgodnie z prawodawstwem słowackim obowiązkowego ubezpieczenia społecznego A. K. od dnia 01.09.2013r. Od powyższej decyzji do Wydziału Środków Odwoławczych centrali Słowackiej Instytucji Zabezpieczenia (...) odwołała się wnioskodawczyni oraz jej słowacki pracodawca B. M.-S. (...). (...), na mocy postanowienia nr (...)-(...)-BA z dnia 23.11.2015r. zawiesiła postępowanie odwoławcze. Wyżej wymienione postanowienie o niepowstaniu zgodnie z prawodawstwem słowackim obowiązkowego ubezpieczenia społecznego A. K. jest nieprawomocne.

Tym samym, podnoszenie zarzutu przez wnioskodawczynię, że nie można być jednocześnie ubezpieczonym w dwóch państwach członkowskich nie ma oparcia w rzeczywistości. Wnioskodawczyni powołuje się na podleganie ubezpieczeniu społecznemu na terenie Słowacji, jednakże kraj ten nie wydał jej zaświadczenia na formularzu A1 o podleganiu tam ubezpieczeniom. Natomiast postanowienie określające sytuację ubezpieczeniową wnioskodawczyni będzie akceptowane przez organ rentowy tak długo, jak nie zostanie wycofane lub uznane za nieważne przez państwo członkowskie, w którym zostało wydane.

Zgodnie z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15.03.2018r., III UK 44/17, Lex nr 2497577 teza 1 i 3 – „Osoba, która weszła w stosunki ubezpieczenia społecznego o charakterze transgranicznym przez jednoczesne wykonywanie działalności w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, swoje uprawnienie do podlegania ubezpieczeniu społecznemu tylko w jednym kraju członkowskim może zrealizować, składając wniosek o ustalenie ustawodawstwa właściwego do instytucji państwa miejsca zamieszkania, która ma obowiązek wdrożenia procedury przewidzianej w

także trafnie powołanym w podstawach zaskarżenia art. 16 Rozporządzenia z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 284, poz. 1). Ponadto do organu rentowego, jak również do sądu polskiego, należy przede wszystkim ustalenie, czy osoba uprawniona podlega ubezpieczeniu społecznemu w danym państwie członkowskim, a nie ustalenie, czy ważny jest stosunek prawny będący podstawą objęcia jej ubezpieczeniem społecznym w tym państwie. Jeżeli organ rentowy poweźmie wątpliwości co do ważności stosunku prawnego będącego podstawą objęcia tytułem ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim w ramach postępowania w przedmiocie ustalenia ustawodawstwa właściwego, to nie może samodzielnie przesądzać tej kwestii”.

Zaskarżona decyzja znajduje pełne oparcie w art. 6 pkt 1 b powołanego rozporządzenia nr 987/2009r.

Mając na względzie powyższe w punkcie I wyroku Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczyni jako bezzasadne.

W punkcie II wyroku Sąd na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z § 15 i § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 265, t.j) zasądził od A. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.